TEISINGUMO TEISMO (ketvirtoji kolegija) SPRENDIMAS

2005 m. sausio 20 d. *

Byloje C-300/03

dėl *Hessisches Finanzgericht*, Kaselis (Vokietija), 2003 m. balandžio 25 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2003 m. liepos 11 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Honeywell Aerospace GmbH

prieš

Hauptzollamt Gießen,

TEISINGUMO TEISMAS (ketvirtoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai J. N. Cunha Rodrigues (pranešėjas) ir K. Schiemann,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinis advokatas D. Ruiz-Jarabo Colomer,
kancleris R. Grass,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

— *Honeywell Aerospace GmbH*, atstovaujamos advokato H. Stiehle,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos J. C. Schieferer ir X. Lewis,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą (OL L 302, p. 1, toliau – Muitinės kodeksas), ir 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento Nr. 2913/92 įgyvendinimo nuostatas (OL L 253, p. 1, toliau – Įgyvendinimo reglamentas), išaiškinimu.

2 Šis prašymas buvo pateiktas nagrinėjant ginčą tarp bendrovės *Honeywell Aerospace GmbH* (toliau – *Honeywell*) ir *Hauptzollamt Gießen* (Vokietija) dėl skolos muitinei atsiradimo.

Bendrijos teisės aktai

3 Muitinės kodekso 37 straipsnis numato:

„1. Į Bendrijos muitų teritoriją įvežtos prekės nuo jų įvežimo momento yra muitinės prižiūrimos. Jos gali būti muitinės tikrinamos vadovaujantis galiojančiomis nuostatomis.

2. Jos lieka taip prižiūrimos tiek laiko, kiek atitinkamais atvejais reikia jų muitiniam statusui nustatyti, o ne Bendrijos prekių atveju, nepažeidžiant 82 straipsnio 1 dalies, – tol, kol pakeičiamas prekių muitinis statusas, jos įvežamos į laisvąją zoną, padedamos į laisvąjį sandėlį, reeksportuojamos ar sunaikinamos vadovaujantis 182 straipsniu."

4 Pagal Muitinės kodekso 96 straipsnį:

„1. Už prievolių, susijusių su išorinio Bendrijos tranzito procedūra, įvykdymą atsako jos vykdytojas. Jis atsako:

a) už nesugadintų prekių pristatymą per nustatytą terminą į paskirties muitinės įstaigą, deramai prižiūrint, kad nebūtų pažeistos muitinės panaudotos prekių identifikavimo priemonės;

<...>"

5 Muitinės kodekso 203 straipsnio 1 ir 2 dalys nustato:

„1. Importo skola muitinei atsiranda:

— neteisėtai paimant iš muitinės priežiūros importo muitais apmokestinamas prekes.

2. Skola muitinei atsiranda prekių paėmimo iš muitinės priežiūros momentu."

6 Pagal Muitinės kodekso 215 straipsnio 1–3 dalis:

„1. Skola muitinei atsiranda toje vietoje, kurioje įvykdomi jos atsiradimą lemiantys veiksmai.

2. Jeigu 1 dalyje nurodytos vietos nustatyti negalima, skola muitinei laikoma atsiradusia toje vietoje, kurioje muitinė prekes pripažino esant tokioje padėtyje, kuriai susidarius atsiranda skola muitinei.

3. Jeigu prekėms įforminta muitinės procedūra nėra baigta, skola muitinei laikoma atsiradusia toje vietoje, kurioje:

— šioms prekėms buvo įforminta atitinkama procedūra,

arba

— šios prekės buvo įvežtos į Bendriją taikant atitinkamą procedūrą."

7 Muitinės kodekso 221 straipsnio 3 dalis nustato:

„Pranešimas skolininkui nebegali būti pateikiamas pasibaigus trejų metų laikotarpiui nuo skolos muitinei atsiradimo dienos. Tačiau, jeigu priežastis, dėl kurios muitinė negalėjo apskaičiuoti tikslios teisiškai privalomos sumokėti pinigų sumos, buvo veiksmas, dėl kurio galėjo būti iškelta baudžiamoji byla, toks pranešimas gali būti pateikiamas ir pasibaigus nurodytajam trejų metų laikotarpiui, jeigu jį pateikti leidžia galiojančios nuostatos."

8 Įgyvendinimo reglamento 378 straipsnio 1 ir 2 dalys numato:

„1. Nepažeidžiant Muitinės kodekso 215 straipsnio, tais atvejais, kai prekių siunta nebuvo pateikta paskirties įstaigai ir neįmanoma nustatyti pažeidimo arba nusižengimo vietos, laikoma, kad toks pažeidimas arba nusižengimas padarytas:

— valstybėje narėje, kuriai priklauso išvykimo įstaiga,

arba

— valstybėje narėje, kuriai priklauso tranzito įstaiga, veikianti įvažiavimo į Bendriją vietoje, kuriai buvo pateiktas tranzito kontrolės lakštas,

išskyrus atvejus, kai per nustatytą laiką, nurodytą 379 straipsnio 2 dalyje, pateikiami muitinei priimtini įrodymai, pagal kuriuos įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo arba nusižengimo vietą.

2. Jeigu tokie įrodymai nepateikiami, ir todėl laikoma, kad minėtas pažeidimas arba nusižengimas padarytas išvykimo valstybėje narėje arba įvažiavimo valstybėje narėje, minėtose 1 dalies antrojoje įtraukoje, muitus ir kitus privalomuosius mokėjimus, susijusius su atitinkamomis prekėmis, išieško ta valstybė narė, vadovaudamasi Bendrijos arba nacionalinės teisės aktų nuostatomis."

9 Įgyvendinimo reglamento 379 straipsnis numato:

„1. Jeigu prekių siunta nebuvo pateikta paskirties įstaigai ir neįmanoma nustatyti vietos, kurioje buvo padarytas pažeidimas arba nusižengimas, išvykimo įstaiga kuo greičiau, tačiau bet kuriuo atveju nepraėjus 11 mėnesių nuo Bendrijos tranzito deklaracijos įregistravimo, praneša apie tai vykdytojui.

2. Šio straipsnio 1 dalyje minėtame pranešime be kitų duomenų turi būti nurodytas laikas, iki kurio išvykimo įstaigai turi būti pateikti muitinei priimtini įrodymai, pagal kuriuos būtų įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo arba nusižengimo vietą. Tas laikas – trys mėnesiai nuo 1 dalyje nurodyto pranešimo datos. Jeigu minėti įrodymai per tą laikotarpį nepateikiami, valstybė narė, kurios kompetencijai tai priklauso, imasi priemonių išieškoti dėl pažeidimo arba nusižengimo mokėtinus muitus ir kitus privalomuosius mokėjimus. <...>“

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

10 Iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad bendrovė *ASA*, kurios teisių perėmėja yra bendrovė *Honeywell*, 1994 m. birželio 3 d. kaip įgaliotas siuntėjas įformino turboreaktoriaus išorinį Bendrijos tranzitą Raunheim (Vokietija). Pagal Bendrijos tranzito deklaraciją nagrinėjama prekė turėjo būti gabenama sunkvežimiu ir pristatyta paskirties įstaigai Romoje (Italija) iki 1994 m. birželio 17 dienos.

11 Bendrijos tranzito procedūra nebuvo užbaigta, nes išvykimo įstaiga Vokietijoje negavo pakvitavimo. Norėdama pradėti tyrimo procedūrą, ši įstaiga Bendrijos tranzito deklaracijos egzempliorių Nr. 1 išsiuntė kompetetingai įstaigai *Hauptzollamt Fulda* (Vokietija), kurios funkcijas vėliau perėmė *Hauptzollamt Gießen, Zentralstelle Such- und Mahnverfahren* (centrinė įstaiga, atsakinga už tyrimų ir reikalavimo procedūras, toliau – *ZSM*). Atsakydama į 1995 m. vasario 10 d. *ZSM* laišką, *ASA* 1995 m. vasario 20 d. laišku nurodė, kad pažeidimo vieta buvo nustatyta Italijoje.

12 Italijos muitinė, atsakinga už tyrimą Italijoje, 1997 m. sausio 23 d. ir birželio 26 d. laiškais nurodė, kad prekių siunta nebuvo pristatyta į Italiją, kad nebuvo pateikta šios siuntos Bendrijos tranzito deklaracija ir kad muitinė nieko negalėjo sužinoti apie prekių siuntos buvimą Italijoje.

13 1997 m. gegužės 28 d. reikalavimu susimokėti *Hauptzollamt Fulda* nurodė sumokėti importo mokesčius, t. y. muitus ir importo apyvartos mokestį. Vykstant protesto procedūrai *Hauptzollamt Fulda* 1999 m. sausio 15 d. laišku patvirtino, kad „nebuvo pateikta jokių įrodymų apie Bendrijos tranzito procedūros atlikimą be pažeidimų ar alternatyvių įrodymų, numatytų Įgyvendinimo reglamento 380 straipsnyje <...>“ Negavusi jokio atsakymo į šį laišką per nustatytą terminą, *Hauptzollamt Fulda* atmetė protestą 1999 m. rugpjūčio 17 d. sprendimu.

14 Taip pat iš sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad grindžiant pagrindinį ieškinį, nebuvo pateikta jokių įrodymų, pagal kuriuos būtų galima pripažinti, kad Bendrijos tranzito procedūra buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo vietą. *ZSM* nepateikė jokio reikalavimo tranzito procedūros vykdytojui, kuriame būtų nurodyta per trijų mėnesių laikotarpį,

numatytą Įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 2 dalyje, pateikti įrodymus, pagal kuriuos būtų įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo vietą, priešingu atveju pripažįstant, kad pažeidimas buvo padarytas Vokietijos Federacinėje Respublikoje.

15 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme ieškovas, *inter alia*, nurodė, kad dėl to, jog nebuvo nurodytas trijų mėnesių laikotarpis, numatytas 379 straipsnio 2 dalyje, jis neturėjo galimybės per šį terminą nustatyti faktinės prekių siuntos buvimo vietos ir įrodyti, kad Bendrijos tranzito procedūra buvo atlikta be pažeidimų, pateikiant alternatyvų įrodymą, numatytą Įgyvendinimo reglamento 380 straipsnyje. Todėl neatsirado jokios jo skolos muitinei ir turi būti panaikintas 1997 m. gegužės 28 d. reikalavimas susimokėti mokesčius bei 1999 m. rugpjūčio 17 d. sprendimas.

16 Abejodamas dėl susijusių Bendrijos teisės nuostatų aiškinimo, Kaselio *Hessisches Finanzgericht* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir kreiptis į Teisingumo Teismą, pateikdamas šiuos prejudicinius klausimus:

„1) Ar pagal Reglamento <...> Nr. 2913/92 (redakcija, galiojusi iki 1999 m. gegužės 9 d.) 215 straipsnio 2 dalį ar 3 dalies pirmą įtrauką turi būti manoma, kad skola muitinei atsirado toje vietoje, kurioje muitinė prekes pripažino esant tokioje padėtyje, kuriai susidarius atsiranda skola muitinei (2 dalis), ar toje vietoje, kurioje šioms prekėms buvo įforminta atitinkama procedūra (3 dalies pirma įtrauka), kai prekių siunta, kuriai buvo įforminta išorinio Bendrijos tranzito procedūra, nebuvo pristatyta paskirties įstaigai, o pažeidimo vieta negali būti nustatyta, tačiau pranešime, numatytame šio reglamento 379 straipsnio 1 dalyje, nenurodydama laiko, iki kurio išvykimo įstaigai turi būti pateikti įrodymai, pagal kuriuos būtų įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo arba nusižengimo vietą, muitinė vis dėlto pažeidė Reglamento <...> Nr. 2454/93 (redakcija, galiojusi iki 2001 m. birželio 30 d.) 378 straipsnio 1 dalies paskutinę pastraipą ir 379 straipsnio 2 dalies pirmą sakinį?

2) Jei į (pirmą) klausimą <...> būtų atsakyta teigiamai:

Ar kompetetingos muitinės muitų išieškojimas pagal Reglamento <...> Nr. 2454/93 (redakcija, galiojusi iki 2001 m. birželio 30 d.) 379 straipsnio 2 dalies trečią sakinį numato, kad muitinė pranešime, numatytame šio reglamento 379 straipsnio 1 dalyje, privalo nurodyti laiką, iki kurio išvykimo įstaigai turi būti pateikti įrodymai, pagal kuriuos būtų įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo arba nusižengimo vietą?"

Dėl prejudicinių klausimų

17 Pateiktais klausimais, kuriuos reikia nagrinėti kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tokios aplinkybės, kai prekės, kuriai buvo įforminta išorinio tranzito procedūra, išvykimo įstaiga pranešime, numatytame Įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 1 dalyje, pagal to paties reglamento 379 straipsnio 2 dalį nenurodė trijų mėnesių laikotarpio, iki kurio išvykimo įstaigai turi būti pateikti įrodymai, pagal kuriuos būtų įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo arba nusižengimo vietą, yra kliūtis atsirasti importo skolai muitinei Muitinės kodekso 203 straipsnio prasme. Neigiamo atsakymo atveju prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia: jeigu minėtos aplinkybės nėra kliūtis atsirasti skolai muitinei, ar ji nedraudžia bent jau to, kad šią skolą išvykimo įstaiga galėtų išieškoti iš tranzito operacijos vykdytojo.

18 Pagal Muitinės kodekso 203 straipsnio 1 dalį importo skola muitinei atsiranda neteisėtai paimant iš muitinės priežiūros importo muitais apmokestinamas prekes (šiuo klausimu žr. 2001 m. vasario 1 d. Sprendimo *D. Wandel*, C-66/99, Rink. p. I-873, 50 punktą; 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Liberexim*, C-371/99,

Rink. p. I-6227, 52 punktą ir 2002 m. lapkričio 14 d. Sprendimo *SPKR*, C-112/01, Rink. p. I-10655, 30 bei 35 punktus). Pagal tos pačios nuostatos 2 dalį skola muitinei atsiranda minėto paėmimo (iš muitinės priežiūros) momentu.

19 Dėl paėmimo iš muitinės priežiūros sąvokos, numatytos Muitinės kodekso 203 straipsnio 1 dalyje, primintina, kad pagal Teisingumo Teismo praktiką ši sąvoka turi būti suprantama taip, kad į ją įeina bet koks veiksmas ar neveikimas, kuris sutrukdo, kad ir tik trumpam, kompetetingai muitinei prieiti prie prekės, esančios muitinės priežiūroje, bei atlikti tikrinimą, numatytą Muitinės kodekso 37 straipsnio 1 dalyje (2004 m. balandžio 29 d. Sprendimas *British American Tobacco Manufacturing*, C-222/01, Rink. p. I-4683, 47 punktas ir jame nurodyta teismų praktika).

20 Taip yra tuomet, kai, kaip ir pagrindinėje byloje, ginčijamos prekių siuntos, kuriai buvo įforminta išorinio Bendrijos tranzito procedūra, išvykimo įstaiga konstatavo, kad ši siunta nebuvo pristatyta paskirties įstaigai ir kad nagrinėjamai prekių siuntai įforminta muitinės procedūra nebuvo užbaigta.

21 Įgyvendinimo reglamento 378 straipsnio 1 dalis numato, kad nepažeidžiant skolos atsiradimo vietos nustatymo taisyklių, išvardytų Muitinės kodekso 215 straipsnyje, kai, kaip ir pagrindinėje byloje, prekių siunta nebuvo pateikta paskirties įstaigai ir kai nebuvo įmanoma nustatyti pažeidimo arba nusižengimo vietos, manoma, kad toks pažeidimas arba nusižengimas padarytas valstybėje narėje, kuriai priklauso išvykimo įstaiga, arba valstybėje narėje, kuriai priklauso tranzito įstaiga, veikianti įvažiavimo į Bendriją vietoje, kuriai buvo pateiktas tranzito kontrolės lakštas, išskyrus atvejus, kai per nustatytą laiką, nurodytą Įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 2 dalyje, pateikiama įrodymų, pagal kuriuos įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo arba nusižengimo vietą.

22 Pagal Įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 1 dalį, jeigu prekių siunta nebuvo pateikta paskirties įstaigai ir neįmanoma nustatyti vietos, kurioje buvo padarytas pažeidimas arba nusižengimas, išvykimo įstaiga kuo greičiau, tačiau bet kuriuo atveju nepraėjus 11 mėnesių nuo Bendrijos tranzito deklaracijos įregistravimo, praneša apie tai vykdytojui. Pagal to paties straipsnio 2 dalį 1 dalyje minėtame pranešime be kitų duomenų turi būti nurodytas laikas, iki kurio išvykimo įstaigai turi būti pateikti muitinei priimtini įrodymai, pagal kuriuos būtų įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo arba nusižengimo vietą. Tas laikas yra trys mėnesiai nuo 1 dalyje nurodyto pranešimo datos. Jeigu minėti įrodymai per tą laikotarpį nepateikiami, valstybė narė, kurios kompetencijai tai priklauso, imasi priemonių išieškoti dėl pažeidimo arba nusižengimo mokėtinus muitus ir kitus privalomuosius mokėjimus.

23 Jei, priešingai *Honeywell* ginamam argumentui, nepranešimas apie trijų mėnesių laikotarpį, nurodytą Įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio 2 dalyje, netrukdo atsirasti skolai muitinei Muitinės kodekso 203 straipsnio 1 dalies prasme, nes įvykis, dėl kurio atsiranda skola muitinei yra, kaip nurodyta šio sprendimo 18 punkte, neteisėtas importo muitais apmokestinamų prekių paėmimas iš muitinės priežiūros, dėl to, kad šios prekės nebuvo pateiktos paskirties įstaigai, pranešimas apie šį trijų mėnesių terminą vykdytojui vis dėlto yra būtinas muitinei išieškant skolą.

24 Iš tikrųjų iš Įgyvendinimo reglamento 378 straipsnio 1 dalies ir 379 straipsnio 2 dalies formuluotės matyti, kad išvykimo įstaigos pranešimas vykdytojui apie laiką, iki kurio gali būti pateikti reikalaujami įrodymai, yra būtinas ir turi būti pateiktas prieš skolos muitinei išieškojimą. Šis laikas skirtas apsaugoti vykdytojo interesus jam suteikiant trijų mėnesių laikotarpį prireikus pateikti įrodymus, pagal kuriuos būtų įmanoma pripažinti, kad tranzito operacija buvo atlikta be pažeidimų, arba nustatyti faktinę pažeidimo arba nusižengimo vietą (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *SPKR* 38 punktą).

25 Tokiomis aplinkybėmis valstybė narė, kurioje yra išvykimo įstaiga, gali pradėti importo muitų išieškojimą, tik jeigu ji vykdytojui pranešė, kad jis turi per tris mėnesius pateikti reikalaujamus įrodymus, ir kai šie įrodymai nebuvo pateikti per šį terminą (analogiškai žr. 1999 m. spalio 21 d. Sprendimo *Lensing & Brockhausen*, C-233/98, Rink. p. I-7349, 31 punktą). Remiantis Muitinės kodekso 221 straipsnio 3 dalimi, apie skolos muitinei dydį bet kuriuo atveju turi būti pranešta nepažeidžiant trejų metų senaties termino, skaičiuojamo nuo skolos muitinei atsiradimo dienos.

26 Taigi į pateiktus klausimus reikia atsakyti taip: Muitinės kodekso 203 straipsnio 1 dalies nuostatos kartu su Įgyvendinimo reglamento 379 straipsnio nuostatomis turi būti aiškinamos taip, kad skola muitinei atsirado, kai prekių siunta, kuriai buvo įforminta išorinio Bendrijos tranzito procedūra, nebuvo pateikta paskirties įstaigai, tačiau valstybė narė, kurioje yra išvykimo įstaiga, gali pradėti importo muitų išieškojimą, tik jeigu ji vykdytojui pranešė, kad jis turi per tris mėnesius pateikti reikalaujamus įrodymus, ir kai šie įrodymai nebuvo pateikti per šį laikotarpį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

27 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą dėl prejudicinio sprendimo pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti pastarasis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (ketvirtoji kolegija), nutaria:

1992 m. spalio 12 d. Tarybos reglamento (EEB) Nr. 2913/92, nustatančio Bendrijos muitinės kodeksą, 203 straipsnio 1 dalies nuostatos kartu su 1993 m. liepos 2 d. Komisijos reglamento (EEB) Nr. 2454/93, išdėstančio Tarybos reglamento Nr. 2913/92 įgyvendinimo nuostatas, 379 straipsnio nuostatomis turi būti aiškinamos taip, kad skola muitinei atsirado, kai prekių siunta, kuriai buvo įforminta išorinio Bendrijos tranzito procedūra, nebuvo pateikta paskirties įstaigai, tačiau valstybė narė, kurioje yra išvykimo įstaiga, gali pradėti skolos muitinei išieškojimą, tik jeigu ji vykdytojui pranešė, kad jis turi per tris mėnesius pateikti reikalaujamus įrodymus, ir kai šie įrodymai nebuvo pateikti per šį laikotarpį.

Parašai.